

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumentul Operațional
2007-2013

ACTIVITATEA: 1.1 Analiza internațională a cadrului metodologic privind abilitarea; comparații privind politici, măsuri, rezultate și impact a diferitelor metode.

1.3 Recomandări privind abilitarea în România

LIVRABIL: R1.1 Raport privind cadrul metodologic de abilitare în România

R 1.3 Raport privind analiza practicii internaționale a politicilor și strategiilor de recrutare, promovare și auditare a resurselor umane în universități și recomandări pentru România.

AUTORI: Elisabeta Mitroi, Marlena Rotar, Mihai Paunescu, Gabriel Marian Hancean, Bogdan Florian, Claudiu Tufis

DATA: noiembrie 2012

CADRUL METODOLOGIC PENTRU PROCESUL DE ABILITARE

Cuprins

Context.....	2
Abilitarea	2
Ce este abilitarea?.....	2
Principiile abilitării	2
Cine poate susține teza de abilitare?	3
Comisia de abilitare	3
Teza de abilitare	4
Susținerea publică a tezei de abilitare.....	4
Evaluarea candidatului la abilitare	5
Criterii generale de evaluare.....	6
Criterii de evaluare specifice.....	11
Partea a II-a	11
Pilotarea procesului de abilitare.....	11
Anexa 1	13

R

Partea I

Context

Certificarea calității unei persoane de a conduce lucrări de doctorat și de a ocupa funcția didactică și de cercetare de profesor universitar este un proces recent introdus în practica academică din România prin Legea Educației Naționale nr. 1/2011. Pilotarea și testarea procesului de abilitare se vor realiza în cadrul proiectului Strategic „**Asigurarea calitatii in invatamantul superior prin elaborarea si pilotarea metodologiilor de abilitare si auditare**”. Acesta se adresează, în primul rând, membrilor CNATDCU, venind în sprijinul acestora pentru realizarea unui metodologii consolidate, dar în același timp ușor de aplicat, astfel încât să fie asigurată calitatea și credibilitatea procesului de abilitare.

Abilitarea

Ce este abilitarea?

Potrivit Legii Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, **abilitarea** reprezintă certificarea calității unei persoane de a conduce lucrări de doctorat și de a ocupa funcția didactică și de cercetare de profesor universitar.

Abilitarea unui candidat se realizează în urma evaluării de către o **comisie de abilitare** numită de CNATDCU, care, în cazul unei evaluări pozitive, propune ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului acordarea atestatului de abilitare și a calitatii de conducător de doctorat în conformitate cu prevederile legii 1/2011.

Principiile abilitării

Principiile abilitării reprezintă un set de valori menite să-i călăuzească pe candidați în alcătuirea dosarului și a tezei de abilitare, precum și pe membrii comisiei de abilitare în evaluarea candidatului și luarea deciziei finale. Aceste principii sunt următoarele:

Originalitatea lucrărilor candidatului

Relevanța științifică a activității și realizărilor candidatului

Transparență în procesul de abilitare și în luarea deciziei

Obiectivitate

Echitate și flexibilitate

Cine poate susține teza de abilitare?

Pot susține teza de abilitare persoanele care dețin titlul de doctor în știință și care îndeplinesc standardele minimale necesare și obligatorii pentru conferirea atestatului de abilitare, adoptate prin Ordinele Ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 4.478/2011, nr. 4.691/2011 și nr. 4.692/2011.

Comisia de abilitare

Comisia de abilitare este formată din 3 sau 5 persoane, specialiști în subiectul tratat de teza de abilitare, numiți de către președintele panelului din cadrul comisiei sau a comisiilor de specialitate indicate de candidat ca fiind domeniile în care se încadrează cel mai bine subiectul tezei sale.

În cazul candidaților a căror teză de abilitare tratează subiecte multidisciplinare sau interdisciplinare, experții evaluatori pot fi propuși de către mai multe comisii de specialitate, din cadrul panelului căruia i-a fost repartizat dosarul precum și din cadrul altor paneluri.

Printre altele, membrii comisiei de abilitare trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- să dețină dreptul de a conduce doctorate, în România sau într-una din țările Uniunii Europene sau din țările membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică;
- să îndeplinească aceleași standarde minimale pe care trebuie să le îndeplinească candidatul pentru admisibilitatea tezei de abilitare;
- să nu se afle în situația de conflict de interese în cazul evaluării candidatului.

Teza de abilitare

Teza de abilitare prezintă în mod documentat realizările profesionale obținute ulterior conferirii titlului de doctor în știința, care probează originalitatea și relevanța contribuțiilor academice, științifice și profesionale și care anticipează o dezvoltare independentă a viitoarei cariere de cercetare și/sau universitare.

Teza de abilitare se bazează pe rezultatele științifice publicate/brevetate sau pe realizările profesionale făcute publice anterior depunerii dosarului de abilitare, făcând trimitere la respectivele publicații, brevete sau realizări, fără a fi obligatorie reproducerea lor. Acestea se prezintă succint în scopul indicării evoluției și dezvoltării carierei academice, științifice și profesionale, precum și a direcțiilor principale și de dezvoltare viitoare ale acesteia, în contextul global al realizărilor științifice semnificative și de actualitate din domeniul de specialitate al autorului tezei de abilitare. Totodată, teza de abilitare va prezenta și direcții viitoare ale cercetării și ale evoluției profesionale ale candidatului la abilitare. Volumul tezei de abilitare poate varia, în funcție de conținut, de la 50 la 70 de pagini editoriale standard, scrise la 2 rânduri, incluzând și un rezumat. (vezi Ghidul orientativ pentru realizarea tezei de abilitare)

În vederea asigurării relevanței și a vizibilității la nivel internațional, teza de abilitare se redactează și se susține în limba engleză. Pentru cazurile în care subiectul tezei de abilitare se încadrează în unul dintre domeniile: limba și literatura română, drept românesc, istoria romanilor, etnografie și folclor românesc, teologie românească, informații și ordine publică, limba și literatura străină sau limba și literatura unei minorități naționale, teza de abilitare poate fi redactată și susținută, în limba română, o limbă a unei minorități naționale sau o altă limbă de circulație internațională, conform alegerii candidatului. Indiferent de limba de susținere, teza trebuie însoțită și de un rezumat în limba engleză (2-3 pagini), pe lângă rezumatul în limba în care a fost redactată teza.

Teza de abilitare este un document public.

Susținerea publică a tezei de abilitare

Susținerea tezei poate avea loc numai în prezența tuturor membrilor comisiei de abilitare cu singura excepție a cazului în care unul dintre membri își anunță indisponibilitatea

participării directe, dar asigură participarea sa prin videoconferință. Această excepție este admisă doar cu acordul candidatului.

Limba de susținere a tezei de abilitare este decisa prin consens de membrii comisiei de abilitare.

Susținerea tezei de abilitare este un eveniment public și se poate desfășura doar în spații propice unui astfel de eveniment, care pot găzdui minimum 40 de participanți. Ședințele publice de susținere a tezei de abilitare se pot organiza în următoarele tipuri de instituții :

- a) O instituție de învățământ superior acreditată, clasificată ca universitate de cercetare avansată și educație;
- b) O instituție sau o unitate de cercetare-dezvoltare, care nu este instituție de învățământ superior, numai după cum urmează:
  - este instituție sau unitate de cercetare-dezvoltare clasificată la nivelurile A+, A sau A-, potrivit prevederilor art. 33 din Ordonanța Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare;
  - este o instituție sau unitate de cercetare-dezvoltare acreditată anterior datei de 3 februarie 2011 ca unitate componentă a sistemului de cercetare-dezvoltare de interes național, a cărei acreditare nu a expirat și pentru care nu s-a publicat decizia de neacordare a certificării potrivit prevederilor art. 33 din Ordonanța Guvernului nr. 57/2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare.

Evaluarea candidatului la abilitare

Procesul de evaluare în vederea abilitării cuprinde trei etape:

1. Verificarea îndeplinirii criteriilor cantitative minime care corespund standardelor minimale necesare și obligatorii specifice fiecărui domeniu; această verificare se face de către Secretariatul tehnic al CNATDCU, care emite un raport de verificare;
2. Evaluarea calitatii producției științifice a candidatului, prin analiza dosarului depus de candidat care cuprinde:

- Curriculum vitae al candidatului;
- Teza de abilitare;
- Cele 10 lucrări selecționate de candidat și incluse în dosar.

Această etapă se finalizează cu decizia comisiei de abilitare în ceea ce privește acceptarea sau neacceptarea tezei în vederea susținerii publice.

3. Evaluarea susținerii publice este o evaluare calitativă care are loc prin deliberarea ulterioară susținerii publice și care se finalizează cu decizia de admitere sau respingere a tezei de abilitare. Această decizie este dată prin votul secret al membrilor comisiei și se anunță verbal candidatului în termen de trei ore de la finalizarea sesiunii de întrebări și răspunsuri.

Rezultatul susținerii tezei de abilitare și, în cazul acceptării acesteia de către comisie, raportul comisiei de abilitare se publică pe site-ul web al CNATDCU.

În urma acceptării tezei de abilitare de către comisia de abilitare, președintele CNATDCU propune ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului acordarea atestatului de abilitare și a calității de conducător de doctorat.

În baza propunerii, ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului aprobă prin ordin acordarea atestatului de abilitare și a calității de conducător de doctorat.

Persoanele care au dobândit atestatul de abilitare primesc titlul de "doctor abilitat", prescurtat "dr. habil."

Atestatul de abilitare se acorda de către MECTS în baza ordinului ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului.

Criterii generale de evaluare

Pentru evaluarea calitativa s-au stabilit urmatoarele criterii generale care sunt detaliate si adaptate pentru fiecare domeniu, in functie de specificitatea lui:

- *Vizibilitatea producției științifice a candidatului;*
- *Originalitatea tezei de abilitare și a producției științifice;*

- *Independența științifică a candidatului;*
- *Calitatea planului de dezvoltare profesională.*

Aceste criterii sunt asociate cu o scală de la 1 la 5, unde 5 este valoarea maximă a evaluării calitative pe fiecare criteriu. Notele acordate de fiecare membru al comisiei pe cele 4 criterii sunt însumate astfel încat punctajul final să reflecte calitatea cumulativă a producției științifice a candidatului, în aprecierea fiecărui membru al comisiei. Nota minimă finală, acordată de fiecare membru al comisiei de abilitare și rezultată din însumarea notelor pe cele 4 criterii, trebuie să fie de cel puțin 8 pentru acceptarea tezei de abilitare în vederea susținerii publice. În cazul în care unul din membrii comisiei de abilitare acordă o notă cumulată mai mică de 8 sau acordă pentru un criteriu o notă mai mică de 2, toți membrii comisiei analizează comparativ modurile de aplicare a criteriilor de evaluare și notare pentru a ajunge la consens. Acest consens nu vizează uniformitatea acordării de puncte, ci se referă numai la acordarea de către unul dintre membrii comisiei a unei note pe un criteriu mai mică de 2 și a unui scor cumulat de puncte mai mic de 8.

Nota finală acordată unui candidat este media aritmetică a notelor cumulate acordate de membrii comisiei de abilitare, respectând distribuțiile de note pe criterii și comisie menționate mai sus.

Tabelul 1. Criteriile și notele acordate de fiecare membru al comisiei de abilitare

Criteriu	Notă
Vizibilitatea producției științifice a candidatului	
Originalitatea tezei de abilitare/producției științifice	
Independența științifică a candidatului	
Calitatea planului de dezvoltare profesională	
Total puncte	

Notele sunt de la 1 la 5, astfel:

- Vizibilitatea producției științifice a candidatului
  - o 5-excepțională: cel puțin de 3 (ori peste standardele minimale, publicații majoritare în primul sfert CNCS, premii internaționale, lecții invitate (*invited talks*) la conferințe internaționale de renume, etc.;
  - o 4-foarte bună: cel puțin de 2 ori peste standardele minimale, publicații majoritare în sferturile 1 și 2 CNCS, elemente clare de recunoaștere internațională;
  - o 3-bună: peste standardele minimale, cu unele elemente de vizibilitate internațională;
  - o 2-satisfăcător: standardele minimale îndeplinite la limită, cu unele elemente de recunoaștere națională;
  - o 1-nesatisfăcător: doar standardele minimale, fără elemente semnificative de recunoaștere și vizibilitate, nici măcar națională.
- Originalitatea tezei de abilitare și a producției științifice:
  - o 5-excepțională: noutate la nivel internațional;
  - o 4-foarte ridicată: elemente clare de noutate la nivel internațional;
  - o 3-ridicăta: unele elemente de noutate pe plan internațional;
  - o 2-acceptabilă: elemente slabe de noutate pe plan internațional dar de nivel foarte ridicat de noutate pe plan național;
  - o 1-neacceptabilă: greu de depistat originalitatea.
- Independența științifică a candidatului:
  - o 5-excepțională: a condus proiecte internaționale ca director de proiect;
  - o 4-foarte ridicată: responsabil partea română în proiecte internaționale; leader de echipă de cercetare;
  - o 3-ridicăta: granturi individuale internaționale, director la proiecte naționale;
  - o 2-acceptabilă: director proiecte naționale;
  - o 1-inacceptabilă: nu a fost director de proiect.

- Calitatea planului de dezvoltare:
  - o 5-excepțională: propune direcții noi pe plan internațional;
  - o 4-foarte bună: elemente clare de noutate pe plan internațional;
  - o 3-bună: unele elemente de noutate pe plan internațional, noutate foarte ridicată pe plan național;
  - o 2-acceptabilă: noutate pe plan național;
  - o 1-inacceptabilă: originalitate greu de identificat.

Notele acordate de fiecare membru al comisiei de abilitare și nota medie finală sunt consemnate în tabelul 2.

Tabelul 2: Fișa sintetică de evaluare a tezei de abilitare și a producției științifice în vederea abilitării

	Membrii comisiei	Nota acordată
1		
2		
3		
	Nota finală: media aritmetică a notelor acordate de membrii comisiei	

Punctajul final cumulat, acordat de fiecare membru al comisiei de abilitare, trebuie să fie de minimum 8 iar media aritmetică minimă a punctajelor acordate de membrii comisiei trebuie să fie de minimum 8 **pentru acceptarea susținerii publice a tezei de abilitare.**

III. Fișa de evaluare a susținerii publice a tezei de abilitare

Susținerea publică a tezei de abilitare este evaluată de fiecare membru al comisiei prin note asociate la 3 criterii:

- Calitatea prezentării orale a tezei de abilitare;
- Calitatea răspunsurilor la întrebările formulate de membrii comisiei;

- Calitatea răspunsurilor la întrebările formulate de public.

Tabelul 3: Fișa de evaluare de către fiecare membru de comisie a susținerii publice a tezei de abilitare

Criteriu	Notă
(a) Calitatea prezentării	
(b) Calitatea răspunsurilor la întrebările comisiei	
(c) Calitatea răspunsurilor la întrebările din public	
<i>Nota finală: suma punctelor acordate pe fiecare criteriu</i>	

Notele de la 0 la 3 se acordă astfel:

3 - calitate foarte bună: claritate în prezentare, capacitate de sinteză și analiză, încadrarea în timp, răspunsuri prompte și documentate, etc.

2 - calitate bună: unele ezitări și neclarități în prezentare, ușoară depășire a timpului, ezitări la răspunsuri, răspunsuri neconvingătoare, etc.

1 - calitate satisfăcătoare: ezitări dese la prezentare, depășirea timpului, lipsa de concentrare, întrebări la care nu a răspuns, etc.

0 - calitate nesatisfăcătoare: incapacitate de a răspunde clar la întrebări, elemente evidente care pun la îndoială originalitatea tezei, etc.

Tabelul 5: Fișa sintetică de evaluare de către membrii comisiei de abilitare a susținerii tezei de abilitare

	Membrii comisiei de evaluare	Notă

	<i>Nota finală: media aritmetică a notelor acordate de membrii comisiei de abilitare</i>	

În cazul în care un candidat nu reușește să obțină o medie aritmetică minimă, egală cu sau mai mare de 1, a notelor acordate de membrii comisiei de abilitare pentru susținerea tezei, candidatul este declarat respins și se propune să nu i se acorde atestatul de abilitare.

Pe baza punctajelor obtinute, comisia acorda sau nu atestatul de abilitare si calitatea de conducator de doctorat candidatului astfel:

- Daca punctajul la evaluarea tezei de abilitare este de cel puțin 8;
- Daca punctajul la sustinerea tezei de abilitare este de cel puțin 3;
- Daca punctajul total, cumulat, este de cel puțin $8+3=11$ puncte.

Criterii de evaluare specifice

În baza prevederilor cadrului metodologic pentru procesul de abilitare au fost elaborate criteriile specifice pentru fiecare panel și au fost integrate în fișele de evaluare anexate. Acestea vor fi pilotate în perioada iunie 2012 – iulie 2014 în vederea perfectionării continue a procesului de abilitare, prin formularea unor recomandări din partea persoanelor direct implicate în proces: evaluatori, candidați, public.

Evaluarea lucrărilor trans- și multi-disciplinare se face în conformitate cu procedura descrisă mai sus

Partea a II-a

Pilotarea procesului de abilitare

Procesul de abilitare va beneficia de suportul unei platforme informatice de evaluare.

Testarea metodologiilor specifice de evaluare

- În cadrul fiecărui panel CNATDCU s-a adaptat metodologia generală de evaluare și s-au stabilit indicatorii reprezentativi pentru fiecare domeniu specific.
- Metodologiile specifice vor fi pilotate în continuare, urmând ca forma finală a metodologiilor specifice să fie stabilită în funcție de rezultatele pilotării.

În urma procesului de pilotare desfășurat în cadrul proiectului POS DRU se vor face propuneri legislative de implementare a metodologiei pentru exercițiile de abilitare care vor avea loc ulterior finalizării proiectului.

Anexa 1

Panelurile si comisiile de specialitate CNATDCU

Panelul	Comisia
Panelul 1 - Matematica si stiinte ale naturii	Matematica
	Informatica
	Fizica
	Chimie si inginerie chimica
	Stiintele Pamantului
Panelul 2 - Stiinte ingineresti	Inginerie civila
	Inginerie electrica si energetica
	Inginerie electronica si telecomunicatii
	Inginerie geologica, mine, petrol si gaze
	Inginerie aerospaciala, autovehicule si transporturi
	Ingineria resurselor vegetale si animale
	Calculatoare, tehnologia informatiei si ingineria sistemelor
	Inginerie industriala si management
	Inginerie mecanica, mecatronica si robotica

	Ingineria materialelor si nanotehnologie
Panelul 3 - Stiinte Biomedicale	Biologie si biochimie
	Medicina
	Medicina veterinara
	Medicina dentara
	Farmacie
Panelul 4 - Stiinte sociale	Stiinte Juridice
	Sociologie, stiinte politice si administrative
	Stiinte militare, informatii si ordine publica
	Stiinte economice si administrarea afacerilor
	Psihologie si stiinte comportamentale
Panelul 5 - Arte si stiinte umaniste	Filologie
	Filosofie
	Istorie si studii culturale
	Teologie
	Arhitectura si urbanism
	Arte plastice
	Artele spectacolului

Întocmit,

Elisabeta Mitroi
Manager adjunct de proiect

Marlena Rotar
Asistent de proiect